

PLANK OCH MURAR

KORTFATTAD GUIDE FÖR DIG SOM VILL BYGGA

TRELLEBORGS KOMMUN
Samhällsbyggnadsförvaltningen

PLANK OCH MURAR

Olika typer av inhägnader har funnits i alla tider. Vi vill skapa omgärdade miljöer där vi känner oss trygga, markera gränser för ägor, hindra djur från att rymma eller ge skydd mot vind och stark sol. Argumenten är många och murar och plank har blivit vanliga inslag i vår stadsmiljö. Ofta är inhägnaderna befogade och kan dessutom bidra till en extra utsmyckning av en plats. Planken tenderar att bli högre, längre och tätare och ersätter allt oftare våra traditionella häckar.

I den här broschyren kan du läsa om vad man bör tänka på när man vill bygga ett plank eller en mur. Mer information gällande plank och murar finns att läsa i dokumentet "Plank och murar - inspiration och vägledning för dig som planerar bygga".

FÅR JAG BYGGA?
VAD SÄGER
LAGEN?

BEHÖVER JAG
EN HÄGNAD?
VAR PÅ
TOMTEN?

SE DIG OMKRING!
VAD SÄGER
GRANNEN?

VAD SKA JAG
TÄNKA PÅ?

EXEMPEL
BYGGLOVS-
HANDLING

Ur PBF 6 kap. Lov och anmälan m.m.

1 §/Träder i kraft l:2014-07-01/ I fråga om andra anläggningar än byggnader krävs det bygglov för att anordna, inrätta, uppföra, flytta eller väsentligt ändra

...
7. murar och plank,

*gäller tills lagen ändras eller uppdateras

Enligt Plan- och byggförordningen krävs bygglov att uppföra, flytta eller ändra murar och plank¹. Vidare ska, i enlighet med plan- och bygglagen, plank och murar placeras och utformas på ett lämpligt sätt och ta hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till platsens natur- och kulturvärden². Formen och färgen ska vara estetiskt tilltalande, samspela med kringliggande byggnader och ge en god helhetsverkan³. Det står även att planket eller muren ska vara stabilt och beständigt⁴.

PLANK är en tät skärmkonstruktion som överstiger 1,1 m. Denna konstruktion är, som nämnt i PBF, bygglovspliktig. Plank som överstiger 1,8 m kräver särskilda omständigheter för att beviljas bygglov.

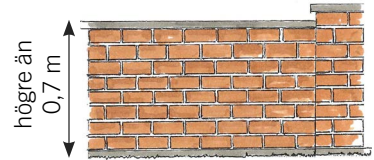
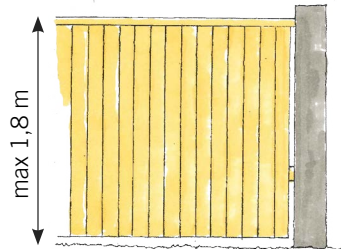
STAKET är inte lovpliktigt. Som högst får ett staket vara 1,1 m höga, annars räknas det som ett plank. Tätheten på staketet har ingen betydelse.

SPALJÉ, PERGOLA är genomsiktliga konstruktioner som till minst 50% består av luft (mellanrum mellan plankor). Dessa konstruktioner får vara upp till 1,8 m höga och är inte lovpliktiga.

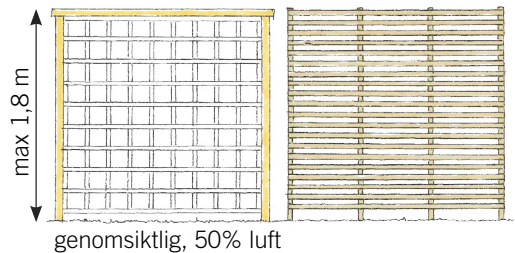
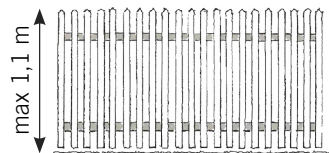
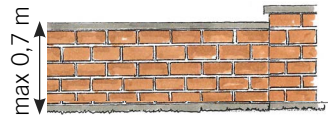
MURAR och stödmurar är bygglovsbefriade upp till 0,7 m. Murar och stödmurar som överstiger 0,7 m är, i likhet med plank, lovpliktiga.

I städer regleras de flesta fastigheter av detaljplaner. Där står angivet var det är tillåtet att bygga. Mark som inte får bebyggas markeras med prickar. Trelleborgs byar regleras av områdesbestämmelser.

LOVPLIKTIGT

EJ LOVPLIKTIGT

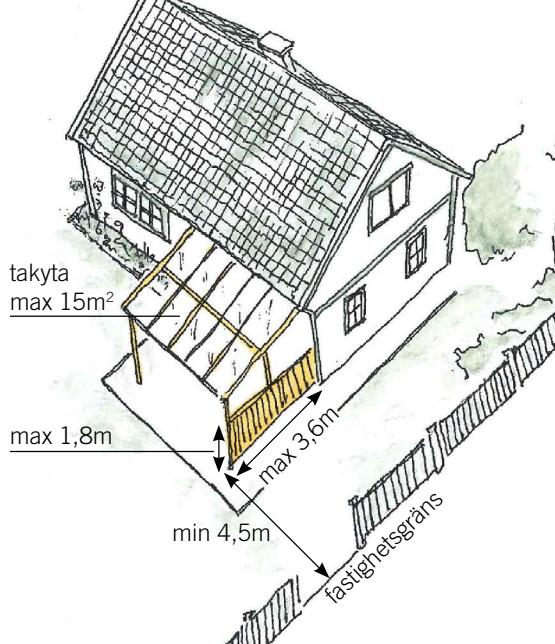
¹ PBF 6 kap 1§, ² PBL 2 kap 6§, ³ PBL 8 kap 1§, ⁴ PBL 8 kap 4§

BEHÖVER JAG EN HÄGNAD? VAR PÅ TOMTEN?

Den första frågan man kan ställa sig när man vill bygga ett plank eller en mur är vilket syfte inhägnaden ska ha.

Är syftet att hindra insyn, är det att markera en tomtgräns, skapa en omgärdad utplats på tomten eller att ge vindskydd. Säkerligen är det en kombination av flera av ovanstående påståenden. Det finns dock olika sätt att skapa sådana miljöer.

Är syftet insynsskydd bör man fundera på om insynsskydd behövs på hela tomten. Genom att variera höjd och täthet på sitt plank kan man skapa omgärdade delar av tomten, samtidigt som andra delar av tomten samspelar med livet på gatan. Se bild till höger. Vid en omgärdad uteplats på tomten behövs inget bygglov om kriterier enligt bild ovan är uppfyllda. Planket måste vara placerat minst 4,5m

från fastighetsgräns, inte sträcka sig längre från bostadshuset än 3,6m och inte vara högre än 1,8m. Ligger planket närmre grannens fastighet än 4,5m behövs grannens medgivande (gärna skriftligt) för att uppföra planket.

Gällande vindskydd är det bästa alternativet en otät konstruktion eller rikligt med varierad växtlighet. En tät konstruktion skapar virvelvindar som snarare ökar vindstyrkan än reducerar den.

I städer bor man tätt i nära anslutning till andra tomter, vilket innebär att man har fler än sig själv och sin fastighet att ta hänsyn till när man vill bygga. En bra utgångspunkt är därför att se sig omkring i området innan man utformar sitt plank. Hur ser grannarnas plank ut, är de höga, låga, täta eller glesa? Vilka färger och material används? Självklart kan en viss variation längs gatan ge ett mer intressant och trevligt intryck, men det är trots allt en bra riktlinje att hålla sig till samma höjd och karaktär. På så sätt upplevs området mer ordnat och sammanhållet.

När man planerar att bygga ett plank eller annan inhägnad är det alltid en god idé att prata med sina grannar om detta. Många konflikter grannar emellan går att förebygga med bra kommunikation i

ett tidigt skede. Ska planket byggas mellan två tomter kanske grannen till och med har en liknande önskan och underhåll och kostnader för planket går att dela på. Planket bör dock byggas på en av fastigheterna.

Vackert plank med varierande höjd i samma färgskala som tillhörande villa ger ett trevligt uttryck mot gatan.

Äldre gatukaraktär i Anderslöv. Hus med små uteplatser i framkant och stora gårdar på baksidorna. Här ser vi att uteplatserna omgärdas av låga inhägnader mot gatan.

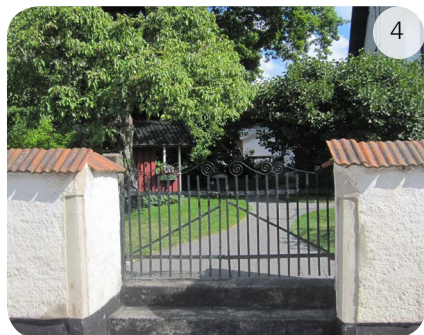
Gata i Granlunda där karaktären tydligt definieras av låga murar och mycket grönska. Högre plank passar bättre som avgränsning mellan tomterna.

VAD SKA JAG TÄNKA PÅ?

- Vid uppförande av ett nytt plank eller en mur ska man alltid ta hänsyn till trafiksäkerheten. God sikt i trafiken ska alltid tillgodoses. Se information gällande trafiksäkerhet på sista uppslaget i denna broschyr.
- Miljövänliga material ska användas i så stor grad som möjligt. Information om miljövänliga alternativ till exempelvis tryckinpregnerat virke går att få i en byggvaruhandel. Mycket grönska på tomten i form av häckar, buskage och bersåer är ofta att föredra då grönskan tar upp föroreningar i luften och bidrar till en sundare boendemiljö. En grönskande gata är ofta synonymt med en attraktiv boendemiljö och fler människor väljer att vistas ute. När fler människor vistas utomhus, både på sina egna tomter och på gatumark upplevs gatan tryggare. En folktom gata upplevs för de flesta som otrygg.
- Ligger tomten nära en sjö eller havet bör man tänka på att inte bygga plank som skymmer utsikter mot vattnet för andra i området.
- Plank eller mur ska vara stabilt och ha de tekniska egenskaper som krävs för att det ska vara beständigt. Tänk också på att alla plank måste underhållas. Ett skevt och ovårdat plank kan vara ett störande inslag i kvarteret. Har planket en framsida ska denna vändas mot gatan eller mot grannens tomt.
- I en del situationer är dock ett plank det bästa och vackraste alternativet. En bygglovsbefriad inhägnad är inte alltid det bästa alternativet. Kring äldre gårdar kan ofta ett relativt högt träplank eller en stenmur vara det bästa alternativet. I de äldre fisketorpskvarteren hittar vi ofta släppor och tångvägar mellan husen. Dessa ska bevaras och får gärna förstärkas med plank och grönska.

1. Samma plank i två olika sammanhang. Planket smälter in i miljön och framträder som en del av huset i den nedre bilden, medan det kamoufleras in i miljön i den övre bilden.
2. Ett traditionellt plank, vänt med framsidan mot grannens gård. Planket skiftar både i kulör och höjd. Uttrycket blir varierat och planket upplevs mindre monotont och därför inte lika påtagligt.
3. Traditionella släppor mellan husen ska bevaras och får gärna förstärkas i form av plank och växtlighet.
4. Putsad mur med tegelpannor samt en vackert utsmyckad gjutjärnsgrind är ett naturligt inslag kring många syd-skånska gårdar.
5. Ett traditionellt rödmålat plank passar bra kring äldre gårdar.
6. Även träd och klippta häckar kan bidra till en omgärdad och avgränsad miljö på tomten. En grön utemiljö främjar hälsan och bidrar till en lummig och attraktiv gata och boendemiljö.

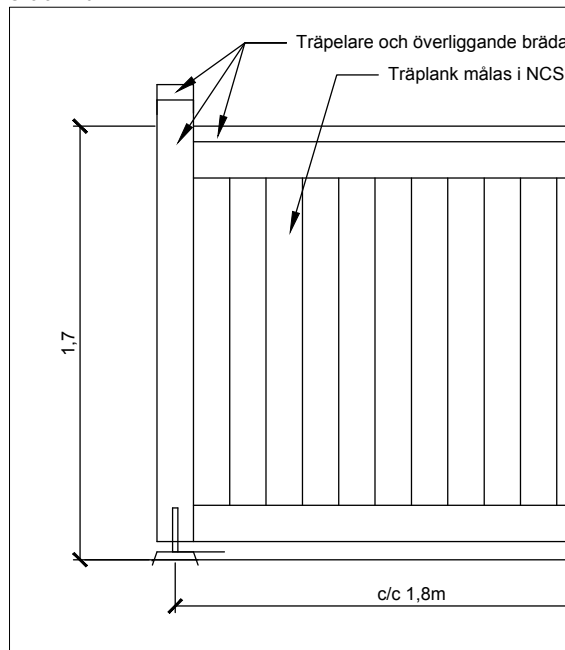
EXEMPEL BYGGLOVS- HANDLING

En bygglovsansökan ska innehålla:

- Ifylld blankett om Ansökan om bygglov för murar och plank. Finns att ladda ner på hemsidan; www.trelleborg.se.
- Tomtkarta i skala 1:400 eller 1:500 där planket är inriktat. Måttsett avstånd mellan planket och fastighetsgränsen redovisas tydligt.
- En måttsett fasadritning på planket eller muren, framifrån och i sektion i skala 1:20.
- Beskrivning av material och färg, gärna med exakt NCS-nummer (natural colour system).
- Lämpliga foton på platsen.
- Kontrollplan. Exempel finns på hemsidan.

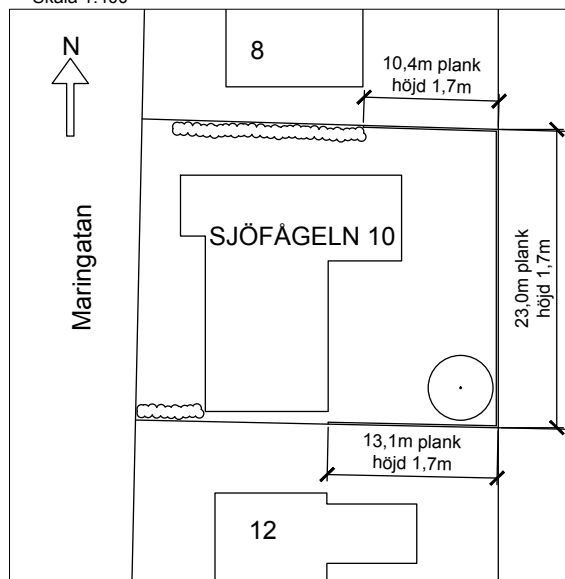
Fasad mot kringliggande grannar

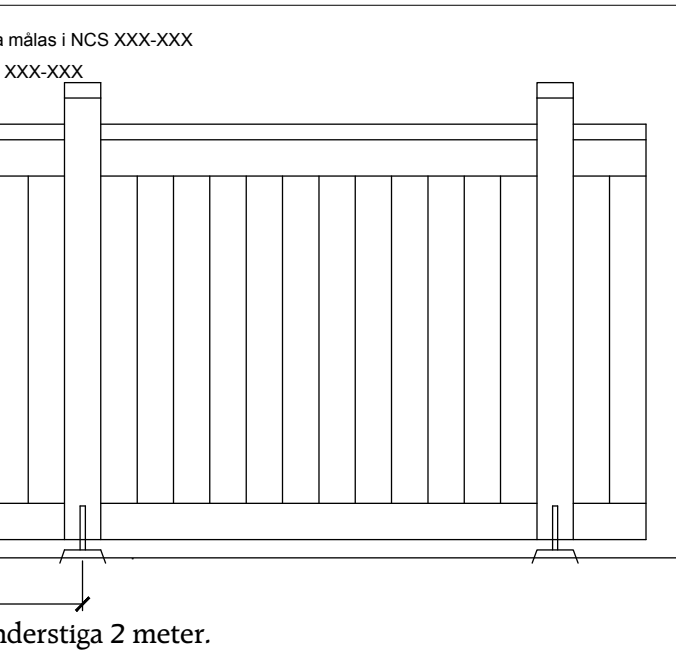
Skala 1:20

Situationsplan

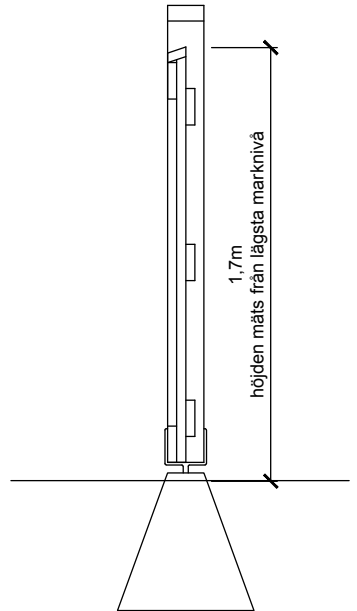
Skala 1:400

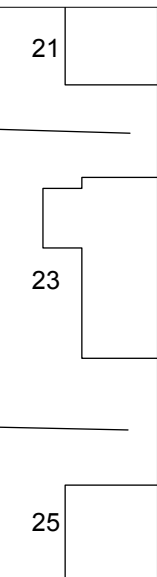

Sektion plank

Skala 1:20

Fundament ska alltid anpassas till konstruktionen och vara placerat innanför den egna fastighetsgränsen.

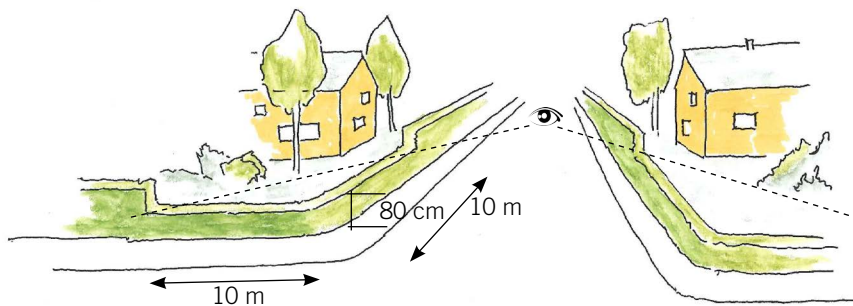
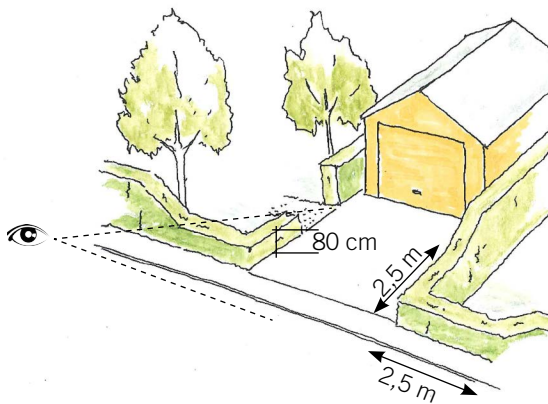
RITAD AV	FASTIGHETSBETÄCKNING, TRELLEBORG UPPFÖRANDE AV PLANK
DATUM	
SIGNATUR	SKALA 1:20, 1:400 /A3

TRAFIKSÄKERHET

- information från Tekniska förvaltningen

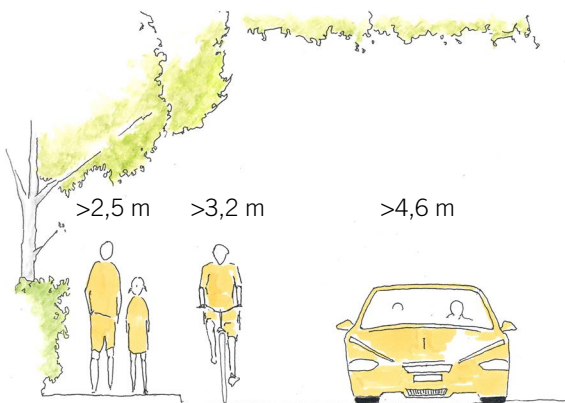
Ett plank, en mur eller en häck kan ha inverkan på trafiksäkerheten. Fri sikt är mycket viktigt i trafiksammanhang, framför allt i bostadsområden där många barn rör sig på gatorna. Vid utfarter och korsningar där sikten är extra viktig finns därför en del riktlinjer att förhålla dig till. Höjder på plank, murar och häckar bör inte överstiga följande mått i sådana situationer. I detta avsnitt ligger fokus dock på klippning av häckar och buskar.

Vid en utfart mot gata bör du se till att dina inhägnader inte är högre än 80 cm från gatan inom markerad sikttriangel. Sikten ska vara fri minst 2,5 meter från gatan eller gångbanan. Se skiss till höger.

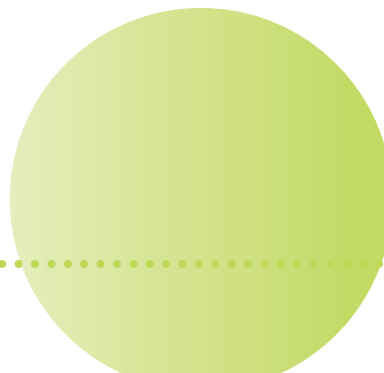
För dig som har hörntomt gäller att dina inhägnader inte bör vara högre än 80 cm i en sikttriangel som sträcker sig minst 10 m åt vardera hållet.

Häckar och buskar bör växa inom eget tomtområde. Sträcker sig buskar eller träd ut över gata eller gångbana bör du se till att det finns fri höjd för trafikanterna. Den fria höjden som krävs är minst 2,5 meter över gångväg, minst 3,2 meter över cykelväg och minst 4,6 meter över körbanan.

För att bibehålla god sikt är det viktigt att redan vid planteringstillfället föreställa sig trädens och buskarnas utveckling några år framåt så att man placerar dem tillräckligt långt från vägen. Växter brer ut sig olika mycket beroende på vilken art man väljer, vilket klimatzon man befinner sig i, jordens beskaffenhet och skötseln. Information om växterna finns att få i plantskolor. Där kan man även få tips om arter som passar trädgården klimat- och funktionsmässigt, liksom skötselråd.

Stora buskar och träd bör placeras minst 2 meter innanför tomtgräns. Häck- och buskplantor bör placeras minst 60cm från tomtgräns.

För mer information om murar och plank, se policy för plank och murar.

TRELLEBORGS KOMMUN
Samhällsbyggnadsförvaltningen